

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ พยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตถือว่าเป็นผู้เริ่มต้นในการแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลให้ปรากฏขึ้นต่อสังคม ทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเกิดประสิทธิภาพ พยานผู้ให้ข้อมูลจึงมีความสำคัญและต้องได้รับความปลอดภัยในการที่จะต้องนำข้อมูลมาแจ้งหรือเปิดเผยข้อมูล การบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการภาครัฐ (Whistleblower Protection) ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 จึงเป็นแนวทางและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้การคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลอย่างเป็นธรรม ทำให้พยานกล้าที่จะให้ข้อมูล โดยเกิดความมั่นใจว่าจะไม่ถูกโต้ตอบหรือเกิดอันตรายใดๆ ต่อพยานหรือบุคคลผู้ใกล้ชิดพยานด้วย เพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชันอันเกิดจากการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นปัญหาในการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน

ในการศึกษาหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองพยานพบว่า ในกฎหมายของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศแคนาดา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศเยอรมัน ต่างก็มีการกำหนดวิธีการคุ้มครองพยานบุคคลไว้บังคับใช้ โดยมีหลักในการคุ้มครองพยานที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ การปกปิด ชื่อ ที่อยู่ หรือสถานที่ทำงาน การจัดให้พยานอยู่ในที่ที่ปลอดภัย ให้ความช่วยเหลือในการเลี้ยงชีพตามความเหมาะสม การให้ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน การป้องกันอันตรายในการถูกทำร้ายจากการที่ต้องเผชิญหน้ากับจำเลย โดยวิธีใช้ฉากกันขณะเบิกความหรือพิจารณาผ่านเทคโนโลยีโทรคมนาคม หรือชี้ตัวจำเลยผ่านกระจกใส การเร่งรัดให้มีการพิจารณา ตลอดจนการได้รับการยกย่องเชิดชู เพื่อตอบแทนคุณงามความดีของพยาน ยิ่งในส่วนของมาตรการในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพยานผู้ให้ข้อมูลนั้น เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการที่จะออกมาให้ข้อมูลการทุจริตอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมนั้น สมควรที่จะได้รับการดูแลป้องกันและการตอบแทนจากรัฐ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบหรือการตอบโต้จากผู้ที่ถูกแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลนั้น ผู้

ที่ได้รับการกระทบหรือมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ซึ่งจะต้องมีมาตรการในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลไว้โดยเฉพาะ

โดยการศึกษาหลักเกณฑ์หรือวิธีการคุ้มครองพยานในต่างประเทศ ส่วนใหญ่ก็ยังเป็นการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา แต่ก็มีประเทศที่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูล เช่น ในประเทศแคนาดาที่ให้ความคุ้มครองบุคคลผู้ให้ข่าวสารข้อมูล สำหรับการศึกษานวคิด และมาตรการในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตของประเทศไทยนั้น พบว่าไม่มีมาตรการในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลไว้อย่างชัดเจน แต่จะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของหน่วยงานหรือองค์กร ในลักษณะของการใช้อำนาจในการเรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ ให้ข้อมูลและเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงาน เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการตอบแทนผู้ทำคุณงามความดีในการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2543 แต่มิได้มีกฎหมายในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลและผู้ที่ถูกเรียกมาให้ข้อมูลแต่อย่างใด แม้หน่วยงานดังกล่าวจะมีการทบทวน มีหลักเกณฑ์การให้ข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล ตลอดจนมาตรการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูล แต่จากการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์หรือมาตรการในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ในแต่ละหน่วยงานมีการกำหนดหลักเกณฑ์ไม่ครบถ้วนและไม่เป็นไปในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น จากการศึกษาหลักแนวคิดและหลักกฎหมายทั่วไปในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปเป็นหลักเกณฑ์หรือมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการ ดังนี้

1) ปัญหาการขอใช้มาตรการคุ้มครองพยาน

โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาตรา 9 ได้วางหลักในการคุ้มครองพยานในมาตรการคุ้มครองพิเศษอันเป็นการคุ้มครองพยานในกรณีที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่าพยานจะไม่ได้ได้รับความปลอดภัย ในการร้องขอให้มีการคุ้มครองพิเศษนอกจากพยานหรือบุคคลซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องขอแล้ว ให้อำนาจในการขอให้มีการคุ้มครองพิเศษ แก่พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา โดยยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษ โดยการคุ้มครองพยานในมาตรการคุ้มครองพิเศษเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการใช้ในกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยไว้ช้าอาจทำให้พยานไม่ได้ได้รับความปลอดภัย แต่ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 วางหลักให้ต้องยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษ อันมีขั้นตอนในการพิจารณาส่งเรื่องเป็นลำดับจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการคุ้มครองพยาน

อีกทั้งปัญหาจะเกิดขึ้นมากเนื่องจากพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตยังเป็นพยานในเบื้องต้นที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาตัดสินของศาล หรือยังไม่เป็นพยานบุคคลตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 จึงอาจไม่ได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยที่เหมาะสม

2) ปัญหามาตรการปกปิดข้อมูลส่วนตัวของพยานผู้ให้ข้อมูล

ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ของประเทศไทยนั้น ยังไม่คุ้มครองถึงพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตที่เป็นผู้เริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากพยานในคดีอาญาที่จะได้รับความคุ้มครองหมายถึงพยานที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้วเท่านั้น ส่วนโปรแกรมการให้ความคุ้มครองพยานของประเทศสหรัฐอเมริกา ในส่วนของ การเปลี่ยนชื่อ นามสกุล ตามที่ดั่งใหม่ให้พยานและครอบครัวพร้อมจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดขึ้นแทนของเดิม นั้น เป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลได้ แต่หลักเกณฑ์ในการเข้าร่วม โปรแกรมการให้ความคุ้มครอง ที่ต้องมีการรวบรวมข้อมูลบุคคล ประวัติ อาชญากรรม และประเมินสภาพทางจิตใจ นั้นเป็นขั้นตอนยุ่งยากจึงอาจยังไม่เหมาะสมกับพยานผู้ให้ข้อมูลของไทย สำหรับการคุ้มครองพยานผู้ให้ข่าวสารข้อมูลตามกฎหมายของประเทศแคนาดา โดยวิธีเปลี่ยนชื่อ นามสกุล ย้ายที่พักอาศัย เปลี่ยนหลักฐานที่แสดงตัวบุคคล เหมาะสมที่ใช้เป็น มาตรการปกปิดข้อมูลส่วนตัวของพยานผู้ให้ข้อมูล อีกทั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ที่มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้เปิดเผยข้อมูลนั้น สามารถนำมาใช้ ในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูล สามารถนำมาใช้ในการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลได้ ที่สำคัญ ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น จะต้องมีการให้อำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและครอบครองเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันและการใช้อำนาจที่ไม่ชอบนั้นเป็นผู้พิจารณาเอง โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

3) ปัญหามาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของพยานผู้ให้ข้อมูล

การคุ้มครองความปลอดภัยทางกายภาพให้แก่พยานผู้ให้ข้อมูล โดยการกำหนดให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็นให้แก่พยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และการให้ความคุ้มกันพยานตลอด 24 ชั่วโมง ขณะเมื่อพยานไปให้การหรือ ไปเบิกความต่อศาลใน โปรแกรมการให้ความคุ้มครองพยานตามกฎหมายคุ้มครองพยานของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นมาตรการที่ใช้คุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูล ในช่วงเวลาที่พยานผู้ให้ข้อมูล จะมาให้ถ้อยคำหรือให้เอกสารเพิ่มเติม มีสิทธิที่จะร้องขอให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่พยาน เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของพยานได้ วิธีการเบิกความผ่านจากกัน หรือเบิกความผ่านกระจกใสที่มองผ่านได้ทางเดียวตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ การระบุตัวพยานเป็นความลับ

ตามกฎหมายเยอรมัน การให้พยาน หรือผู้เชี่ยวชาญเบิกความในสถานที่ที่ปลอดภัย หรือการเบิกความผ่านเทคโนโลยีโทรคมนาคม ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการคอร์รัปชัน ค.ศ. 2003 ควรนำวิธีการดังกล่าวมาใช้คุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูล โดยการที่จัดสถานที่ที่เหมาะสมเป็นห้องส่วนตัวที่มีฉนวนกัน เพื่อป้องกันไม่ให้ทราบว่ามีผู้ให้ข้อมูลหรือเปิดเผย เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดต่อชีวิตและร่างกายของพยาน รวมทั้งควรนำมาตรการเร่งรัดการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ตามกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ โดยการกำหนดให้พิจารณาคดีอาญาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ภายในระยะเวลา 3 เดือน นับแต่วันยื่นฟ้อง เพื่อเป็นการช่วยลดความหวาดกลัวของพยานผู้ให้ข้อมูล

4) ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูล

(1) การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่พยานผู้ให้ข้อมูล

พยานและผู้ใกล้ชิดพยานที่ยินยอมให้คุ้มครอง ที่มาให้ถ้อยคำและเบิกความจริงในการพิจารณาต่อศาล จะได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่าย โดยให้ได้รับค่าตอบแทนพยาน ด้วยการจ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควร แก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 และในระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการคุ้มครองและค่าตอบแทนพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2548 ให้เป็นอำนาจของศาลที่สั่งให้ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยานตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน ตาม ภิรยา บุพการี ผู้สืบสันดานของพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2547 ซึ่งควรจะมีการกำหนดจำนวนเงินค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายให้ชัดเจนและให้การช่วยเหลือจนกว่าคน ในครอบครัวจะสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โดยให้พิจารณาเป็นแต่ละกรณี เช่นเดียวกับการให้ค่าใช้จ่าย หรือค่าครองชีพเบื้องต้น ตามโปรแกรมการคุ้มครองพยาน ในคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ให้การช่วยเหลือจนกว่าพยานจะสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้

(2) การตอบแทนคุณงามความดีของพยานผู้ให้ข้อมูล

การเป็นพยานเป็นหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ผู้มีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม และพยานผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่ปกป้องประโยชน์ส่วนรวม ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันสมควรที่จะได้รับการตอบแทนคุณงามความดี นอกจากการที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการตอบแทนผู้ทำคุณงามความดีในการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2543 ที่ให้มีการตอบแทน เชิดชูเกียรติ ในฐานะที่เป็นผู้ทำคุณงามความดีในการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต ที่ได้ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จนเกิดผลดีต่องานป้องกันและปราบปรามตามระเบียบ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการตอบแทนผู้ทำคุณงามความดี ในการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2543 ซึ่งพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการ ก็สมควรที่จะได้รับการตอบเชิดชูเกียรติ ในฐานะที่เป็นผู้ทำคุณงามความดีในการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต จากการแจ้งหรือเปิดเผยข้อมูล โดยให้รับโล่หรือรางวัลอื่นเป็นการเชิดชูเกียรติ อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้มีผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการมากขึ้น สามารถตรวจสอบ และนำตัวผู้กระทำความผิดที่คิดคดโกงประเทสมาลงโทษได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ พบว่า พยานบุคคลหรือพยานผู้ให้ข้อมูลในเบื้องต้นเมื่อมีความสำคัญในคดีมากเท่าไรก็มีโอกาสถูกข่มขู่ คุกคาม หรือประทุษร้ายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการขจัดผู้รู้เห็นเหตุการณ์ที่อาจพิสูจน์ความผิดนั้นได้ หรือไม่ก็ทำให้พยานผู้นั้นเกิดความเกรงกลัว จนกลับทำให้การของตน และที่สำคัญประเทศไทย ยังไม่มีมาตรการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตที่ชัดเจน ดังนั้น การคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูล จึงเป็นภารกิจที่สำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมของไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ปัญหาการขอใช้มาตรการคุ้มครองพยาน

การขอใช้มาตรการคุ้มครองพยานมีความจำเป็นอย่างมากในการคุ้มครองความปลอดภัยของพยาน ดังนั้นในการขอใช้มาตรการคุ้มครองพยาน ผู้เขียนจึงขอเสนอให้มีการแก้ไข มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ในส่วนการยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษ

โดยควรนำมาตรการคุ้มครองพยานตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ โดยให้อำนาจในการพิจารณาขอให้มีการคุ้มครองพิเศษ แก่พนักงานผู้มีส่วนสืบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีส่วนสอบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีส่วนฟ้องคดีอาญา รวมทั้งศาล ตามแต่ความจำเป็นของพยานผู้ให้ข้อมูล โดยคำนึงถึงว่าพยานดังกล่าว อยู่ในขั้นตอนใดของกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือหากพยานผู้ให้ข้อมูลยังไม่เข้ามาในคดีควรให้พนักงานสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่าเป็นผู้มีดำเนินการยื่นคำร้องแก่ศาลผู้มีส่วนอำนาจในการพิจารณาตั้งอนุญาต โดยเร่งด่วน แต่หากเข้ามาในกระบวนการพิจารณาแล้ว ควรให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจสั่ง

2) ปัญหามาตรการปกป้องข้อมูลส่วนตัวของพยานผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้พยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเร่งด่วน เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยให้กำหนดความหมายของพยาน ให้มีความหมายครอบคลุมถึงพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการและผู้ที่ต้องมาให้ถ้อยคำอันเนื่องมาจากการแจ้งข้อมูลหรือการเปิดเผยข้อมูล เพื่อที่จะได้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้ในการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการต่อไป โดยนำมาตรการทางกฎหมายในปกป้องข้อมูลส่วนตัวของพยานในประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ และประเทศแคนาดามาปรับใช้

อีกทั้งควรให้อำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร กรณีที่หากมีการเปิดเผยข้อมูลจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล เช่น ข้อมูลรายงานการตรวจสอบสืบสวน หนังสือร้องเรียน ควรให้เป็นอำนาจวินิจฉัยของหน่วยงานผู้ตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่โดยตรงและให้เป็นที่สุด ไม่อาจร้องขอให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลตามหลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

3) ปัญหามาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของพยานผู้ให้ข้อมูล

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ไม่ได้วางหลักในการคุ้มครองพยานว่าให้รวมถึงพยานผู้ให้ข้อมูลด้วย จึงเห็นควรให้แก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยบัญญัติเพิ่มเติมให้คุ้มครองถึงปลอดภัยของพยานผู้ให้ข้อมูล โดยนำวิธีการคุ้มครองพยานตาม “โปรแกรมการให้ความคุ้มครองพยาน” ตามกฎหมายคุ้มครองพยานในคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีการให้ความคุ้มครองพยานตลอด 24 ชั่วโมงมาปรับใช้ รวมทั้งกฎหมายตำรวจของประเทศเยอรมัน ตลอดจนควรนำมาตรการเร่งรัดการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปอย่างรวดเร็วในประเทศฟิลิปปินส์มาปรับใช้ เพื่อให้ความปลอดภัยแก่พยานบุคคลผู้ให้ข้อมูลอีกทางหนึ่ง

อีกทั้งต้องกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองพยานจะต้องรัดกุมและปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตลอดเวลา เจ้าหน้าที่จะต้องไม่ให้ความสนิทสนมส่วนตัวกับพยานมาทำให้การปฏิบัติตามเงื่อนไขเกิดความหละหลวมได้ ต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่างานคุ้มครองพยานเป็นสิ่งที่อยู่บนหลักการรักษาชีวิตมนุษย์ซึ่งการผิดพลาดแม้เพียงครั้งเดียวอาจถึงกับชีวิตทั้งตัวพยานเองและเจ้าหน้าที่ได้ และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเรียกกลับคืนมาหรือทดแทนด้วยสิ่งใดๆ ได้ด้วย

4) ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูล

มาตรการคุ้มครองบุคคลที่ให้ข้อมูลแก่ทางราชการหรือบุคคลที่เป็นพยานจะส่งผลกระทบต่อความสะดวกในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้มากขึ้น ควรให้ยกเลิกข้อกำหนดให้คำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในอัตรา ที่พยานผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดที่ได้มาให้ข้อเท็จจริงยังที่ทำการของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับคำตอบแทนครั้งละ 200 บาท และพยานผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่นอกเขตจังหวัดที่เดินทางมาให้ข้อเท็จจริงยังที่ทำการของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับคำตอบแทนครั้งละ 500 บาท โดยให้มีอัตรการจ่ายคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายใหม่อยู่ที่ 200-3,000 บาท และให้เป็นดุลพินิจของศาลในการพิจารณาตามความจำเป็นของพยานแต่ละกรณีไป และระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือนั้น โดยรวมแล้วพยานจะได้รับไม่เกินสองปี

โดยภาครัฐควรต้องมีมาตรการในการส่งเสริมให้มีการแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูล คือ การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่พยานผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งการตอบแทนคุณงามความดีของพยานผู้ให้ข้อมูลมาวางหลักไว้ในในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยนำหลักกฎหมายต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จในเรื่องการส่งเสริมให้มีการแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูล มาปรับใช้เท่าที่เหมาะสมกับหลักกฎหมายในการคุ้มครองพยานของประเทศไทย

มาตรการที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ การให้พยานสามารถนำหลักฐานในการมาเป็นพยานในคดีอาญามาขอยกเว้นภาษีหรือลดหย่อนภาษี เพราะการมาเป็นพยานเบิกความต่อศาลถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี การเสียภาษีก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีเช่นกัน ดังนั้นหากเขาได้ทำหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีแล้ว รัฐก็ควรจะให้รางวัลตอบแทนแก่เขาเป็นกรณีพิเศษหรือให้ประกาศเกียรติคุณยกย่องเชิดชูแก่พยานเมื่อมาเบิกความเป็นพยานในศาล เพราะเป็นผู้เสียสละให้แก่สังคม ทำให้พยานเกิดความภาคภูมิใจว่าตนได้ทำสิ่งที่ดีให้กับสังคมและประเทศชาติ

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวผู้เขียนเชื่อว่า จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลได้ โดยในการพิจารณาคดีของศาล พยานนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะพยานจะเป็นสะพานหรือกุญแจสำหรับไขไปสู่ความจริงของคดีที่เกิดขึ้นมาว่าเป็นประการใด ดังนั้น การให้ความคุ้มครองพยานบุคคลจึงเป็นมาตรการอันหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลเกิดความกล้าที่จะเสียสละความสะดวกสบายส่วนตัวเข้ามาเป็นพยานในคดีต่างๆ ที่พยานรู้เห็นเหตุการณ์โดยไม่หวาดหวั่นต่อภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น